

ELŐSZÓ

Mindnyájunknak törekednünk kell, hogy a magyar nyelv gazdag szókincséből mindig a mondanivalónkat legpontosabban kifejező szót válasszuk. Ahhoz, hogy ezt könnyedén megtehessük, szókészletünket folyamatosan bővítenünk, csiszolnunk kell, beszédkészségünket állandóan szükséges edzenünk. Szókincsünk bővítését fiatalkorunkban, akár már az óvodában el kell kezdenünk, hogy aztán az iskoláinkon át, felnőtt fejjel se hagyjuk abba. Ehhez a szép kihíváshoz segédeszköz az *Anya – nyelv – lecke* rejtvényfejtő kiadvány.

Előfordul, hogy számunkra egy ismeretlen vagy homályos jelentésű szónak megnézzük a jelentését az értelmező szótárban. Tanulmányozzuk az ott található magyarázatot, hogy tisztában legyünk a szó jelentésével, értelmével. A kutakodás eredményeképpen megismerjük és így beépíthetjük szókincsünkbe a keresett szót, hiszen korábban kívül esett nyelvi tudásunkon.

Fordított módon is bővíthetjük, sőt fel is mérhetjük egyéni szókincsünket. Ha hallunk vagy olvasunk egy szómeghatározást, szóértelmezést, vajon fel tudjuk-e idézni az értelmezésre vonatkozó szót? Ha „beugrik” számunkra az értelmezett szó, akkor ismerjük, ha nem, akkor bizony hasznos, ha megismerjük, elsajátítjuk.

A TINTA Könyvkiadó *Anya – nyelv – lecke* című kiadványa éppen ilyen módon segít bővítenünk szókincsünket. Sőt arra is jó, hogy a csak homályosan vagy kevésbé ismert szavak jelentésében bizonyosságot nyerjünk. Hiszen

miből is áll ez a 100 feladatsort tartalmazó gyűjtemény? Minden feladatsorban 10 feladat található, és minden feladat két részből áll. A feladatok első részében egy adott szó szótári értelmezését, azaz definícióját olvashatjuk. A második részben pedig egy olyan példamondatot találunk, amelyben eredetileg szerepelt a definíció szava, a példamondat azonban hiányos, az értelmezett szó néhány betűje kimaradt. Az *Anyá – nyelv – lecke* című kiadvány használójának az a feladata, hogy megkeresse és a példamondatba illessze a felette lévő szómagyarázat által értelmezett szót.

A kiadvány szerkesztői segítséget is nyújtanak a „szófejtőnek”: annyi kis vonalat írtak a keresett szó helyére a példamondatban, ahány betűből áll. A keresztrejtvényekhez hasonlóan, a kétjegyű betűk helyén két vonal szerepel. További segítség a kérdéses szavak kitalálásához, hogy a feladatok összeállítói a keresett szavak néhány betűjét is megadták.

A szerkesztők a kötet 100 feladatsorát három nehézségi szintbe sorolták. Így találhatunk könnyebb feladatokat a szórejtvények megoldásában kevésbé jártasok számára, és vannak feladatok a már gyakorlott rejtvényfejtők számára is. A kiadványban fekete kárók (♦) száma jelzi egytől háromig a feladványok nehézségét.

A példamondatokban a keresett szó gyakran toldalékos alakban áll. A toldalékok minden esetben ki vannak írva, és a feladatokban kötőjel áll előttük. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy máskülönben kötőjellel kell csatolni a toldalékot a szóhoz.

A kiadvány szerkesztői két nagy részbe: *Az ember* és *Az ember környezete* csoportba sorolták a feladatokat. A részeken belül 15 tematikus csoportba, fogalomkörbe

van besorolva a 100 feladatsor. Ez a tematikus elrendezés segíti a „szófejtőt”, és rávilágít arra is, hogy a szavak sokfajta jelentésbeli kapcsolata között fogalomköri rokonság is létezik.

A kiadvány alcímében tudatosan szerepel a *szövegértés* szó, hiszen a feladatokban olvasható értelmezéseket először is meg kell érteni, a jelentésüknek világosnak kell lenni. A *szókincsfejlesztés* szó pedig arra utal, hogy a nyelvi feladatok megfejtése, megoldása során a rejtvényfejtő szókincse bővül, újabb szavakkal egészül ki anyanyelvi tudása.

Az *Anya – nyelv – lecke* kiadvány összeállítóit, Kiss Gábor és Mandl Orsolya gyakorlottak szótárak, nyelvészeti kiadványok szerkesztésében és összeállításában. A szerkesztők biztosak abban, hogy az *Anya – nyelv – lecke* feladatgyűjtemény használói játékos és izgalmas formában valóban csiszolják, pontosítják, bővítik szókincsüket, magyar nyelvi szóismereteiket.

Felhasznált szótár

Eöry Vilma (főszerk.): *Magyar értelmező szótár diákoknak. Szómagyarázatok példamondatokkal.* Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2010.